

در عرس مجید از امام صادق علیه السلام

سیوطی

جلسه ۱۰۴

استاد: وافی یزدی

موضوع: مفاعیل خمسه - استثناء

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

مفعول معه: ...

نکته ۱:

اگر واوی که در جمله است، عطف گرفتن و نیز واو معیت و مفعول معه گرفتن مابعد آن ممکن نبود، باید عامل نصب را مقدر در نظر گرفت: علفتها تبناً و ماءً بارداً («ماء») را مفعول دوم فعل «سقیتها» که مقدر است می گیریم.

نکته ۲:

اگر نصب ما بعد واو صحیح نباشد، واجب است عطف بگیریم: تشارک زید و عمرو
زیرا باب تفاعل، به دو فاعل نیاز دارد

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

استثناء:

استثناء یعنی خارج کردن فردی یا چیزی از گروهی (خارج کردن حقیقی یا حکمی)، بوسیله «إلا» یا یکی از اخوات «إلا».

نکته ۱:

آنچه که بوسیله «إلا» از کلام تام و موجب خارج می شود، منصوب می گردد ولی اگر بعد از کلام نفی یا شبه نفی باشد، مستثنی در اعراب تابع مستثنی منه می شود، البته به شرطی که استثناء متصل باشد ولی اگر منقطع باشد، مستثنی منصوب خواهد شد.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

عامل نصب مستثنی:

از نظر مصنف: خود «إلا»

از نظر سیرافی: فعل ماقبل

از نظر زجاج: فعل مقدر